

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA KAO PODLOGA OCJENI POSLOVANJA PODUZEĆA MEDIKA D.D.

Rapić, Tina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:604125>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-22**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA KAO
PODLOGA OCJENI POSLOVANJA PODUZEĆA
MEDIKA D.D.**

Mentorica:
mr. Ivana Perica

Studentica:
Tina Rapić

Split, srpanj 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definiranje problema istraživanja	4
1.2. Ciljevi rada	4
1.3. Metode rada	5
1.4. Struktura rada	5
2. VRSTE I STRUKTURA TEMELJNIH FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	
6	
2.1. Određenje ključnih računovodstvenih pojmova	6
2.1.1. Definiranje i povijesni razvoj računovodstva	6
2.1.2. Računovodstveni poslovi i načela	7
2.1.3. Računovodstveni standardi.....	9
2.2. Temeljni financijski izvještaji	10
2.2.1. Bilanca.....	11
2.2.2. Račun dobiti i gubitka	13
2.2.3. Izvještaj o novčanom toku.....	16
2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala	17
2.2.5. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	17
2.2.6. Bilješke uz financijske izvještaje.....	18
3. POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	20
3.1. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja	21
3.2. Financijski pokazatelji	21
3.2.1. Pokazatelji likvidnosti	22
3.2.2. Pokazatelji zaduženosti	22
3.2.3. Pokazatelji aktivnosti	23
3.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti.....	24
3.2.5. Pokazatelji profitabilnosti.....	24
3.2.6. Pokazatelji investiranja	25
4. OCJENA POSLOVANJA PODUZEĆA MEDIKA D.D. PRIMJENOM	
POSTUPKA ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	26
4.1. Opće informacije o poduzeću Medika d.d.	26
4.2. Horizontalna analiza	26

4.3. Vertikalna analiza.....	31
4.4. Analiza prema pokazateljima	35
4.4.1. Analiza prema pokazateljima likvidnosti	35
4.4.2. Analiza prema pokazateljima zaduženosti	36
4.4.3. Analiza prema pokazateljima aktivnosti	37
4.4.4. Analiza prema pokazateljima ekonomičnosti	37
4.4.5. Analiza prema pokazateljima profitabilnosti	38
4.4.6. Analiza putem pokazatelja investiranja.....	39
4.5. Kratka interpretacija rezultata analize financijskih izvještaja	39
5. ZAKLJUČAK.....	41
LITERATURA	42
POPIS TABLICA	43
POPIS SLIKA.....	44
POPIS GRAFIKONA	44
SAŽETAK	45
SUMMARY	46

1. UVOD

Poduzeća svake godine sastavljaju godišnje financijske izvještaje te su ih, prema zakonskim normama, obvezni objaviti na web stranicama i dostaviti FINA-i kako bi bili dostupni zainteresiranim korisnicima. U tim se financijskim izvještajimamogu pronaći i podaci o financijskom poslovanju, a upravo su ti podaci korisni u smislu procjene racionalnog upravljanja troškovima i efikasnosti poslovanja poduzeća. Štoviše, primjenom instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja percipira se trenutno poslovanje nekog poduzeća, ali se mogu uočiti i trendovi koji bi u budućnosti mogli ukazati na probleme u poslovanju ili pak o napredovanju poslovanja.

1.1. Definiranje problema istraživanja

Uzimajući u obzir uvodna razmatranja, polazišna točka analize financijskih izvještaja kreće od samih postupaka pripreme i sastavljanja financijskih izvještaja kao jednog od temeljnih računovodstvenih poslova. Pritom je vrlo važno poštovati načela urednog knjigovodstva i voditi se za standardima financijskog izvještavanja. Naime, analize financijskih izvještaja neće polučiti istinite rezultate ukoliko podaci u financijskim izvještajima nisu istinito prikazani zato što ni ocjena poslovanja poduzeća onda neće biti realna. U tom se smjeru može odrediti i problem istraživanja, a to je ocjena poslovanja poduzeća primjenom analize financijskih izvještaja. Kao primjer uzet će se poduzeće Medika d.d.

1.2. Ciljevi rada

Kod definiranja problema istraživanja naglašeno je koliko je važno analizirati financijske izvještaje kako bi se moglo procjenjivati poslovanje poduzeća. Provođenje postupka analize financijskih izvještaja omogućuje i predviđanje poslovanja u budućnosti, odnosno trend kretanja vrijednosti glavnih pozicija financijskih izvještaja. Cilj ovog završnog rada jest prikazati temeljne instrumente i postupke analize financijskih izvještaja te uz pomoć njih nakonkretnom praktičnom primjeru ocijeniti poslovanje poduzeća.

1.3. Metode rada

Za istraživanje teme u svrhu ocjene poslovanja poduzeća Medika d.d. koristit će se nekoliko metoda, a to su:

- metoda deskripcije,
- metoda analize,
- metoda sinteze.

Kako bi se objasnile činjenice, odnosno ocijenilo poslovanje poduzeća Medika d.d., ključne metode koje će se koristiti su analiza i sinteza. Metodom analize analizirat će se godišnji izvještaji u periodu od 2014. do 2016. godine. Metodom sinteze sistematizirat će se spoznaje do kojih se došlo tijekom istraživanja, odnosno povezati praktični dio s prikazanom teorijom te oblikovati zaključna misao. Metodom deskripcije u teorijskom će se dijelu rada opisati spoznaje stručnjaka iz područja računovodstva.

1.4. Struktura rada

Ovaj je završni rad podijeljen u dva dijela: teorijski i praktični. Teorijski dio čine tri poglavlja:

- uvod,
- vrsta i struktura temeljnih financijskih izvještaja,
- postupci analize financijskih izvještaja.

U uvodnom su dijelu prikazani problem, ciljevi istraživanja te metode i struktura rada. U drugom će poglavlju biti riječ o vrsti i strukturi temeljnih financijskih izvještaja, tj. koje se sve relevantne informacije mogu naći u njima pozivajući se na zakonske dokumente koji definiraju njihovu strukturu i sadržaj. Prije toga pažnja će se posvetiti određenju pojma računovodstva, koja su to načela kojih se treba pridržavati te koji se računovodstveni poslovi razlikuju. U trećem poglavlju precizirat će se instrumenti i postupci analize godišnjih financijskih izvještaja poduzeća, pri čemu će se u obzir uzeti horizontalna i vertikalna analiza te analiza prema pokazateljima. U praktičnom će se dijelu prikazati ocjena poslovanja poduzeća Medika d.d. primjenom postupka analize financijskih izvještaja. I na kraju, u zaključnom će se dijelu sažeti najvažnije teorijske postavke u sintezi s rezultatima analize financijskih izvještaja.

2. VRSTE I STRUKTURE TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Određenje ključnih računovodstvenih pojmova

Govoriti o sastavljanju i objavljivanju financijskih izvještaja, kao i o njihovoj analizi nema smisla ukoliko se prije svega ne definiraju temeljni pojmovi koji određuju sami princip sastavljanja financijskih izvještaja. Stoga je potrebno posvetiti pažnju određenju pojmova računovodstvo, računovodstveni poslovi i računovodstvena načela.

Također, važno je naglasiti i koncept odgovornosti računovodstvenih djelatnika. Svaki profesionalni računovodstveni djelatnik mora imati kompetencije za obavljanje poslova sukladne njegovoj profesiji. Osim toga, poželjno je imati i visoki stupanj profesionalnog integriteta. Suvremeno poslovno okruženje podložno je nizu izazova s kojima se djelatnici moraju suočavati, prilikom čega napose do izražaja dolazi etično ponašanje. U tom je smislu važno naglasiti potrebu etičnosti u radu i odnosima sa strane djelatnika i korisnika (Ramljak, Rogošić i Perica, 2017, str. 21).

2.1.1. Definiranje i povijesni razvoj računovodstva

Određenje pojma računovodstva spada među temeljna teorijska pitanja suvremene ekonomske znanosti važno ne samo za teoriju, nego i za praksu. Naime, dinamika razvoja tržišta na globalnoj razini donijela je promjene u svim područjima života. Budući da se stručni ekonomski pojmovi mijenjaju, i definicija računovodstva podložna je promjenama jer uslijed promjena pojmova stare definicije zastarijevaju. Ispravno određenje računovodstva na taj način omogućuje bolju procjenu povećanja učinkovitosti poslovanja poduzeća općenito (Puškarević, 2016, str 41).

Računovodstvo se može definirati kao djelatnost *„koja predstavlja zaokruženi sustav evidencije u kojima se na poseban način planiraju, evidentiraju, kontroliraju i analiziraju stanja i kretanja sredstava i poslova u gospodarstvu i s tim u vezi sastavljaju računovodstvene informacije“* (Volarević i Varović, 2013, str. 9).

Međutim, Puškarević (2016, str. 43) smatra da bi definicija računovodstva trebala nadilaziti matematičku kvantifikaciju i da bi trebala uzeti u obzir opću korist računovodstvenih znanja u smislu isticanja naravi za profitne i neprofitne ciljeve. Takvim postulatom Puškarević pobija definiciju koju u udžbeniku za srednje škole nude Volarević i Varović (2013, str. 9), a koja se ograničava na vještine tumačenja rezultata nastalih na temelju analize podataka financijske prirode koji su zapisani i razvrstani po propisanim kriterijima.

Povijesni razvoj računovodstva može se pratiti još od 3 200. godine prije Krista: U tom je vremenu u Babilonu i Asiriji evidentirano najstarije bilježenje nekog poslovnog događaja, a taj je povijesni izvor danas poznat kao glinena ploča iz Sause. U narednim se vrmenskim epohama slični događaji mogu pratiti u starom Egiptu i klasičnim civilizacijama, gdje se uvode i nove evidencije i propisi, međutim do početka srednjeg vijeka ključni je atribut bilježenja poslovnih događaja bio jednostavnost. Jednostavno se knjigovodstvo razvilo u 13. i 14. st. na području Genove, Firence i Venecije, a temeljilo se na bilježenju dijela poslovnih događaja na jednoj stavci uz kronološko evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama. Međutim, u 19. je stoljeću došlo do prevalencije dvojnog knjigovodstva nad jednostavnim u računovodstvenoj praksi. Takvu vrstu knjigovodstva karakterizira knjiženje poslovnog događaja u dvije stavke, duguje i potražuje, kako bi se pratilo kretanje imovine, obveza i kapitala. S prvom industrijskom revolucijom računovodstvo doživljava svoj procvat kao djelatnost i neizostavna je sastavnica strukture svakog poduzeća. Suvremeno dvojno knjigovodstvo temelji se na financijskim izvještajima kojima se prate

- imovina,
- obveze,
- kapital,
- prihodi,
- rashodi,
- financijski rezultat poslovanja (Volarević i Varović, 2013, str. 11-13).

2.1.2. Računovodstveni poslovi i načela

Članak 17. stavak 1. Zakona o računovodstvu (2015) računovodstvene poslove definira kao *„poslove prikupljanja i obrade podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja, te*

prikupljanje i obrada podataka u vezi s pripremom i sastavljanjem godišnjeg izvješća, te financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe“.

U skladu s tim potrebno je naglasiti dužnosti poduzetnika u tom smislu. Svi su poduzetnici na temelju Zakona o računovodstvu i pravilnika koji proizlaze iz tog temeljnog zakona dužni:

- prikupiti i sastaviti knjigovodstvene isprave,
- voditi poslovne knjige,
- sastaviti i objaviti financijske izvještaje,
- poštovati propisane standarde financijskog izvještavanja,
- poštovati računovodstvena načela (Zakon o računovodstvu, 2015).

Sva računovodstvena dokumentacija, koja uključuje i financijske izvještaje, mora zadovoljavati sljedeće uvjete:

- točnost,
- potpunost,
- provjerljivost,
- razumljivost,
- zaštićenost od oštećenja i eventualnih promjena.

Ukoliko bilo koji od prethodno navedenih uvjeta nije zadovoljen, poduzetnik je dužan bez odgode ispraviti pogreške (Zakon o računovodstvu, 2015).

Polazišnu točku izrade računovodstvenih standarda čine računovodstvena načela, od kojih se mogu izdvojiti:

- načelo nabavne vrijednosti,
- načelo objektivnosti,
- načelo stjecanja prihoda,
- načelo sučeljavanja prihoda i rashoda,
- načelo materijalnosti,
- načelo potpunosti,
- načelo dosljednosti,
- načelo opreznosti (Žager, et al., 2008, str. 135-137).

Prema načelu nabavne vrijednosti evidencija poslovnih događaja utemeljena je na trošku nabave, dok načelo objektivnosti implicira na postupak sastavljanja financijskih izvještaja temeljem dokumentiranih objektivnih podataka. Načelo stjecanja prihoda ukazuje na to da se prihodi priznaju kada su stvarno nastali, a ne kada su naplaćeni. Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda pruža uvid u poslovni rezultat, a načelo materijalnosti naglašava one poslovne događaje ključne za sastavljanje i objavljivanje financijskih izvještaja. Nastavno na načelo materijalnosti spominje se i načelo potpunosti te načelo dosljednosti, Prvo se odnosi na postavku da financijski izvještaji moraju sadržavati sve važne informacije koje su potrebne za poslovanje poduzeća, dok drugo zahtijeva da se dosljedno primjenjuju pravila i postupci prilikom sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja. Načelo opreznosti traži priznavanje dobitaka onda kada su stvarno nastali, a priznavanje gubitaka onda kada su mogući (Žager, et al., 2008, str. 135-137).

2.1.3. Računovodstveni standardi

Računovodstveni standardi odnose se na *„temeljitu razradu računovodstvenih načela u pogledu metoda obuhvaćanja i obrade računovodstvenih podataka, formiranja računovodstvenih informacija, te prezentiranja i čuvanja računovodstvenih podataka i informacija“* (Volarević i Varović, 2013, str. 21).

Prema Zakonu o računovodstvu (2015) standardi financijskog izvještavanja su Hrvatski standardi financijskog izvještavanja i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja. Hrvatske standarde financijskog izvještavanja donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja, a odnose se na računovodstvena načela i pravila po kojima se priznaju, mjere i razvrstavaju poslovni događaji te po kojima se sastavljaju i prezentiraju financijski izvještaji.

Prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (2015) njihova je svrha:

- definirati osnovu za sastavljanje i objavljivanje financijskih izvještaja,
- pomoći revizorima u oblikovanju mišljenja jesu li financijski izvještaji usklađeni s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja,
- pomoći korisnicima financijskih izvještaja u tumačenju njihovih podataka i informacija.

Iz navedene svrhe proizlazi i cilj, a to je pružanje informacija o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika. Preciznije, pružaju se informacije o:

- imovini,
- obvezama,
- kapitalu,
- prihodima,
- rashodima,
- dobiti i gubitku,
- promjenama u kapitalu i novčanom toku.

Iz toga proizlazi i nužnost prezentiranja kvalitetnih, transparentnih i usporedivih informacija u financijskim izvještajima (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2015).

Od srpnja 2013. godine Hrvatske je punopravna članica Europske unije te je regulatorni okvir računovodstva morala prilagoditi direktivama Europske unije. Prema tome, otkad je Hrvatska postala članicom, obvezna je primjenjivati i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja koje je definirala Europska komisija, a koji obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde, uz dopune i tumačenja (Bakran, et al., 2016, str. 3)., a prvi se standard odnosi upravo na prezentiranje financijskih izvještaja (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Prema Zakonu o računovodstvu (2015) veliki su poduzetnici dužni sastavljati financijske izvještaje u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, dok su mali i srednji poduzetnici obvezni primjenjivati Hrvatske standarde financijskog izvještavanja.

2.2. Temeljni financijski izvještaji

Međunarodni računovodstveni standard 1 određuje financijske izvještaje kao strukturirani prikaz financijskog položaja i financijske uspješnosti poduzeća kojima je cilj pružiti informacije ne samo o navedenim dvjema komponentama, već i o novčanim tokovima koji su važni u procesu ekonomskog odlučivanja. Osim toga, financijski izvještaji prikazuju i

rezultate uprave u upravljanju povjerenim resursima (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja(2015) u skladu sa Zakonom o računovodstvu (2015) navodi koje sve vrste financijskih izvještaja i na koji način moraju sastavljati poduzetnici te sve pravne i fizičke osobe. Financijski izvještaji koji sastavljaju trgovačka društva i trgovac pojedinac te njihove poslovne jedinice ako im je sjedište u drugoj državi, grupa poduzetnika ako podliježe obveznoj konsolidaciji te subjekti od javnog interesa i fizičke osobe obveznici poreza na dobit su:

- bilanca,
- račun dobiti i gubitka,
- bilješke uz financijske izvještaje.

Srednji i veliki poduzetnici te poduzetnici koji podliježu obveznoj konsolidaciji, subjekti od javnog interesa, osim društava kćeri koji pojedinačno ili skupno nisu značajni za konsolidirane gosišnje izvještaje te poduzetnici koji se ne mogu razvrstati obvezni su sastaviti sljedeće izvještaje:

- bilancu,
- račun dobiti i gubitka,
- bilješke uz financijske izvještaje.
- izvještaj o novčanim tokovima po direktnoj ili indirektnoj metodi,
- izvještaj o promjenama kapitala.

S druge strane, obveznici primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja sastavljaju još i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja,2015).

2.2.1. Bilanca

Bilanca je financijski izvještaj koji daje informacije o financijskom položaju poduzeća na određeni datum. Sastavne elemente bilance čine imovina, kapital i obveze (Meigs & Meigs, 1999, str. 15; Dečman, 2012, str. 448). Vrlo je važno primijeniti načelo bilančne ravnoteže prema kojem je imovina jednaka zbroju kapitala i obveza. Sva se tri navedena elementa

grupiraju s obzirom na vijek upotrebe i javni oblik (Žager, et al., 2008, str. 66; Dečman, 2012, str. 448).

U točki 1.4. Odluke o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (2015) nalaze se definicije imovine, obveza i kapitala. Prema Odluci, „*imovina je resurs kojeg kontrolira poduzetnik kao rezultat prošlih događaja i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi kod poduzetnika... Obveza je sadašnja obveza poduzetnika, proizašla iz prošlih transakcija i prošlih događaja za čije se podmirenje očekuje da će doći do odljeva resursa iz poduzetnika koji utjelovljuju ekonomske koristi. Obveza je dužnost ili odgovornost da se postupi ili nešto izvrši na određeni način...Kapital je vlastiti izvor financiranja imovine poduzetnika i predstavlja ostatak imovine nakon podmirivanja obveza*“.

Razvrstavanje u aktivi bilance slijede kriterije funkcionalnosti, likvidnosti i sigurnosti imovine te vrijedi sljedeće:

- funkcionalnost znači da se odvojeno prikazuju materijalna, nematerijalna, financijska imovina i sl.,
- likvidnost znači da se pozicije aktive kategoriziraju prema sposobnosti pretvaranja nenovčane imovine u novac,
- sigurnost znači da se pozicije aktive kategoriziraju od najsigurnije imovine.

S druge strane, razlikuju se i kriteriji razvrstavanja u pasivi, i to s obzirom na namjenu i ročnost. Kod prvog je kriterija važno da funkcija pasive odgovara karakteru obveza i kapitala, dok se kod drugog kriterija radi o kategoriziranju stavki pasive s obzirom na dospelost u odnosu na datum bilance (Dražić-Lutitsky, et al., 2010, str. 55-57).

Cjelokupna imovina kojom poduzeće raspolaže ima svoje podrijetlo pa se može reći da su izvori imovine osobe, fizičke i pravne, koje investiraju u poduzeće (Žager i Žager, 1999, str. 38). „*Imovina čini ekonomske resurse od kojih poduzeće može ostvariti određene ekonomske koristi*“ (Žager i Žager, 1999, str. 35). Imovina se u bilanci kategorizira na dugotrajnu i kratkotrajnu, pri čemu se dugotrajna odnosi na onu imovinu kojoj je rok pretvaranja u novac duži od jedne godine te dulje ostaje vezan u svom obliku, dok za kratkotrajnu vrijedi pravilo manje pretvaranja imovine u novac kraći od jedne godine. I dugotrajna i kratkotrajna imovina sistematiziraju se u nekoliko kategorija (Žager i Žager, 1999, str. 35), što prikazuje Slika 1. Na slici se može uočiti koje sve kategorije spadaju pod dugotrajnu i materijalnu imovinu, kao i na što se odnosi svaka od njih.

Slika 1. Oblici dugotrajne i kratkotrajne imovine

Izvor: izrada autorice prema Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 36. i 37.

Izvori imovine razvrstavaju se u bilanci ovisno o tome tko investira, odnosno radi li se o samom vlasniku ili o nekom drugom. Zato se izvori imovine prema podrijetlu vlasništva dijele na tuđe i vlastite, dok se s obzirom na rok dospijeća razlikuju:

- kratkoročni izvori, tj. kratkoročne obveze, koje je potrebno podmiriti u roku kraćem od godine dana,
- dugoročni izvori, tj. dugoročne obveze, čije je dospijeće naplate dulje od godine dana,
- trajni izvori, odnosno kapital ili glavnica, a to je ono što ostaje nakon što se sve obveze uredno podmire i sastoji se od uloženog i zarađenog kapitala (Žager i Žager, 1999, str. 38-39).

2.2.2. Račun dobiti i gubitka

Financijske uspješnost poslovanja prikazuje se u računu dobiti i gubitka i glavni elementi mjerenja financijske uspješnosti su:

- prihodi,

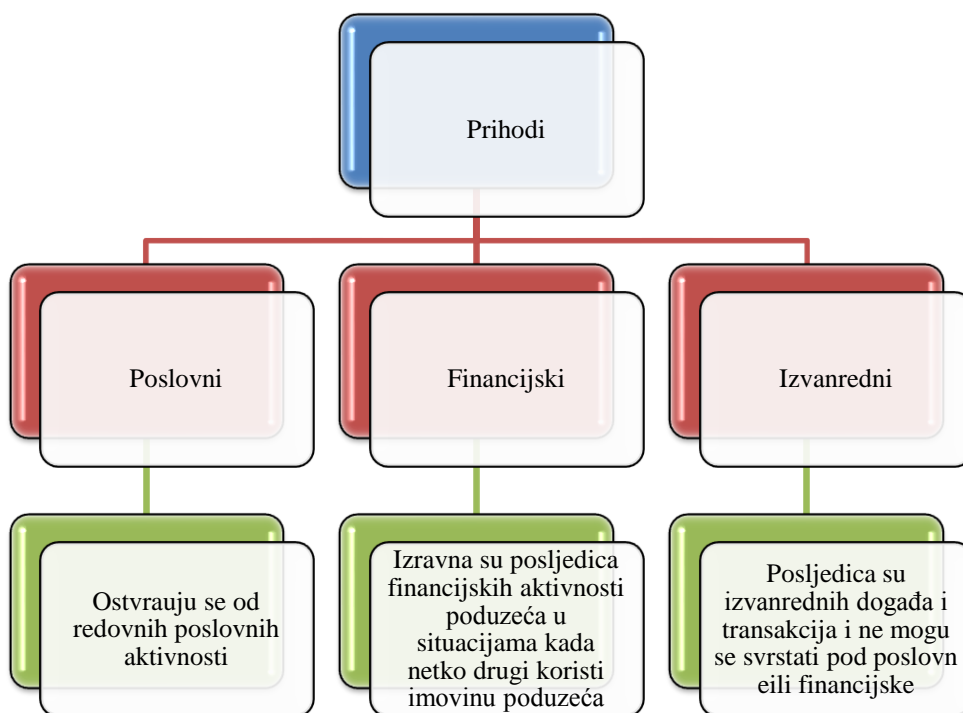
- rashodi,
- financijski rezultat (Volarević i Varović, 2013, str. 148; Dečman, 2012, str. 448).

Ovaj financijski izvještaj uključuje poslovne promjene koje su evidentirane na svim računima poduzeća u jednoj poslovnoj godini, koja odgovara jednog kalendarskoj godini. U njemu se uspoređuju prihodi i rashodi s ciljem determiniranja rezultata (ne)uspješnosti poslovanja poduzeća (Belak, 2011, str. 1057.)

Prihodi se odnose na prodajne vrijednosti ostvarene na temelju prodaje proizvoda, roba ili usluga nekog poduzeća, ali i na razlike dobivenih naknada, primjerice dividende. Drugim riječima, prihodi se očituju kao povećanje ekonomske koristi za poduzeće u dva oblika:

- priljevi ili povećanje imovine poduzeća,
- smanjenje obveza poduzeća (Žager, et al., 2008, str. 70).

Slika 2 prikazuje diobu prihoda s obzirom na njihov pojavni oblik.

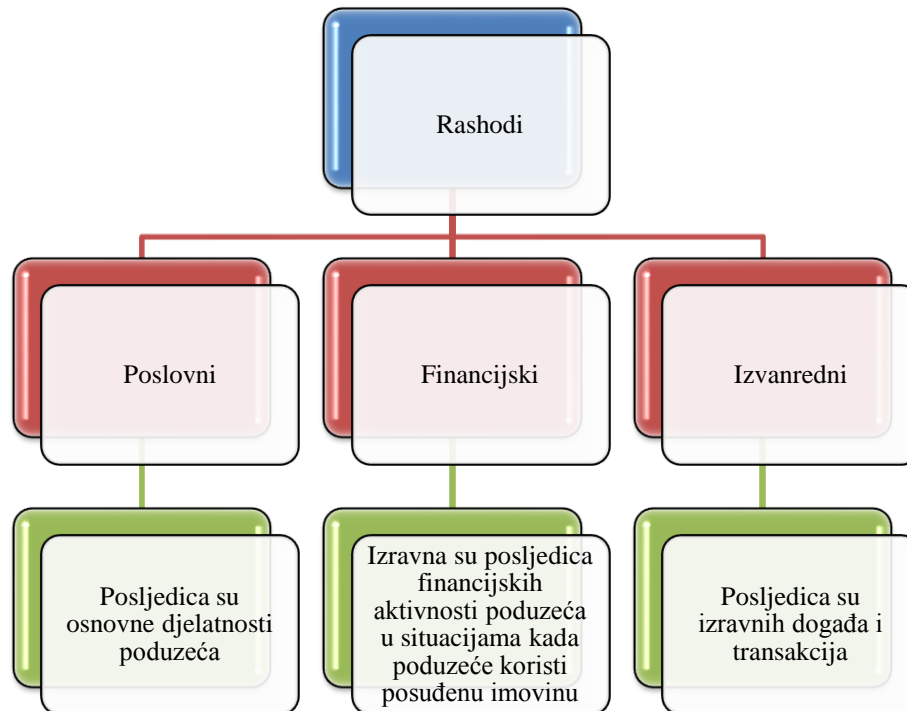

Slika 2. Klasifikacija prihoda

Izvor: izrada autorice prema Volarević i Varović (2013). *Računovodstvo 1*. Zagreb: MATE, str. 54.

S druge strane, rashodi su „ *smanjenje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku odljeva ili smanjenja imovine poduzeća ili povećanja njegovih obveza, što ima za direktnu posljedicu smanjenje zarađenog kapitala poduzeća u obračunskom razdoblju*“ (Volarević i Varović, 2013, str. 55).

Podjela rashoda prikazana je na Slici 3.

Slika 3. Podjela rashoda

Izvor: Volarević, H. i Varović, M. (2013). *Računovodstvo 1*. Zagreb: MATE, str. 56-57.

Kada se govori o rashodima, onda je poželjno spomenuti i troškove kao najznačajniju kategoriju rashoda, a odnose se na većinu rashoda poduzeća. Oni se u računu dobiti i gubitka klasificiraju po prirodnoj vrsti pa se razlikuju sljedeće vrste troškova:

- materijalni,
- troškovi usluga,
- troškovi amortizacije,
- naknade troškova radnika i izdaci za ostala materijalna prava radnika,
- rezerviranja,
- ostali troškovi poslovanja,
- troškovi zaposlenika,

- financijski troškovi uključeni u troškove proizvoda (Šimić i Medak, 2013, str. 203).

2.2.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku prikazuje izvore pribavljanja i način korištenja novca. Osnovni su elementi ovog izvještaja primici i izdaci novca koji se odabiru i prikazuju kao dio poslovnih, investicijskih ili financijskih aktivnosti poduzeća. Izvještaj se temelji na promjenama na novcu i novčanim ekvivalentima. Poslovne aktivnosti odnose se na sve aktivnosti koje stvaraju prihod i najviše utječu na dobit ili gubitak te se razlikuju primici i izdaci od:

- prodaje roba i usluga,
- provizija i tantijema,
- primljenih kamata i naknada šteta,
- isplate dobavljačima i zaposlenicima,
- plaćeni porezi,
- plaćene premije osiguranja (Žager i Žager, 1999, str. 58-59).

Investicijske aktivnosti vežu se uz promjene na dugotrajnoj imovini pa se općenito razlikuju primici i izdaci od:

- prodaje dugotrajne imovine,
- prodaje dionica,
- kupovina dugotrajne imovine,
- kupovina dionica.

Financijske aktivnosti vezane su uz financiranje poslovanja i uključuju promjene nastale na obvezama i kapitalu. Razlikuju se s obzirom na primitke i izdatke. Financijske aktivnosti vezane uz primitke su emisija dionica i primljeni krediti, dok su financijske aktivnosti vezane za izdatke otkup vlastitih dionica, otplata kredita i isplata dividendi (Žager i Žager, 1999, str. 58-59).

Izvještaj o novčanom toku sastavlja se po direktnoj ili indirektnoj metodi. Međunarodni računovodstveni standard 7, točka 18, donosi princip sastavljanja ovog izvještaje s obzirom na navedene dvije metode. Indirektnom metodom „*dobit ili gubitak usklađuje se za učinke transakcija nenovčane prirode, sva razgraničenja ili obračunske iznose proteklih ili budućih poslovnih novčanih primitaka ili isplata, te za pozicije prihoda ili rashoda koje su vezane za*

investicijske ili financijske novčane tokove“, dok se prema direktnoj metodi „*objavljaju glavne skupine bruto novčanih primitaka i bruto novčanih isplata*“ (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

U izvještaju o promjenama kapitala prema točki 106. Međunarodnog računovodstvenog standarda 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja iskazuju se:

- ukupna sveobuhvatna dobit razdoblja, pri čemu se odvojeno prikazuju ukupni iznosi raspodjeljivi vlasnicima matice i vlasnicima manjinskih udjela,
- efekti retroaktivne primjene promjene računovodstvene politike ili retroaktivnog ispravljanja iznosa u skladu s MRS-om 8,
- iznose transakcija s vlasnicima, pri čemu se odvojeno prikazuju uplate uloga vlasnika i raspodjele vlasnicima,
- usklađivanje svake sastavnice kapitala na početku i kraju financijske godine između knjigovodstvenog iznosa svake komponente kapitala, s tim da se odvojeno prikazuje svaka promjena (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Prema tome, u tom se izvještaju prikazuju promjene kapitala između dva datuma bilance (Dečman, 2012).

2.2.5. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Poduzeće prikazuje sljedeće informacije u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti:

- prihodi,
- financijski troškovi,
- udio u dobiti ili gubicima pridruženih društava i zajedničkih pothvata koji su obračunati metodom udjela,
- porezni rashod,
- iznos koji je zbroj dobiti ili gubitka nakon poreza proizašlog iz prestanka poslovanja i dobiti ili gubitka nakon poreza priznat mjerenjem fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje ili prilikom otuđenja imovine ili skupine,

- dobit ili gubitak,
- svaki sastavni dio ostale sveobuhvatne dobiti razvrstan po vrsti,
- udjel u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pridruženih društava i zajedničkih pothvata obračunanih metodom udjela,
- ukupnu sveobuhvatnu dobit (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Stavke koje se odnose na raspoređivanje dobiti, odnosno gubitka razdoblja su:

- dobit ili gubitak razdoblja pripisan vlasnicima manjinskih udjela i matice,
- ukupnu sveobuhvatnu dobit pripisanu vlasnicima manjinskih udjela i vlasnicima matice.

Pritom je važno napomenuti da poduzeće mora sve stavke prihoda i rashoda razdoblja uključiti u dobit ili gubitak ukoliko neki MSFI ne nalaže ili dopušta drugačije. Također, mora se prikazati i iznos poreza na dobit te usklade na temelju reklasifikacije (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009),

2.2.6. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju dodatne informacije o vrijednostima i prirodi pozicija temeljnih financijskih izvještaja. Drugim riječima, sadrže „*sve one informacije koje se ne vide direktno iz temeljnih izvještaja a neophodne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja*“ (Žager i Žager, 1999, str. 61).

Prema članku 4. stavkama 2. i 3. Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (2015) bilješke moraju biti usklađene s odgovarajućim standardima financijskog izvještavanja. U bilješkama je poduzetnik dužan navesti:

- ukupan iznos naknada zbog revizije godišnjih financijskih izvještaja,
- ukupan iznos naknada za druge usluge provjere,
- ukupan iznos naknada za usluge poreznog savjetovanja,
- ukupan iznos naknada za druge usluge savjetovanja, osim prethodno navedenih,
- ukupan iznos izdataka za istraživanje i razvoj,
- ukupan iznos rashoda od kamata koje se ne smatraju porezno priznatim rashodom,

- ukupan iznos temeljnog kapitala povećanog reinvestiranjem dobiti u prethodnim razdobljima,
- ukupan iznos temeljnog kapitala povećanog u postupku predstečajne nagodbe,
- ukupan iznos rezervi povećanih ili smanjenih u postupku predstečajne nagodbe.

3. POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Općenito govoreći, poslovna analiza ključna je u strateškoj i operativnoj procjeni potencijala poduzeća. Kako bi se utvrdila trenutna pozicija poduzeća, potrebno je provesti analizu i procijeniti jake i sklabe strane poduzeća, ali i unutarnjih i vanjskih faktora (Osmanagić Bedenik, 2010, str. 56).

Nadalje, Osmanagić Bedenik (2002, str. 62) navodi da se „*metodološki aspekt poslovne analize može označiti kao multidimenzionalan i umrežen jer međusobno povezuje naizgled udaljene stvari, koje međutim utječu jedna na drugu*“. To znači da poslovna analiza metodološki i sadržajno mora biti provjerljiva te mora biti profesionalno i neproturječno sastavljena.

Analizu financijskih izvještaja određuju financijsko upravljanje, upravljačko računovodstvo i financijsko računovodstvo i važna je za procjenu uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća u uvjetima tržišnog okruženja i tržišnog kapitala (Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 101). Žager i Žager (1999, str. 157; Dečman, 2012, str. 450) navode sljedeća analitička sredstva u analizi financijskih izvještaja:

- komparativni financijski izvještaji,
- sagledavanje tendencije promjena pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji,
- analiza pomoću pokazatelja,
- specijalizirane analize.

Analiza financijskih izvještaja nudi informacijsku podlogu za potrebe donošenja poslovnih odluka te omogućuje prepoznavanje jakih i slabih strana poduzeća. Međutim, treba naglasiti da analiza financijskih izvještaja ne nudi razmatranje poduzeća kao cjeline budući da je ograničena samo na financijske informacije (Žager i Žager, 1999, str. 157).

Štoviše, značajan dio korisnika računovodstvenih informacija koristi upravo financijske izvještaje te je u tom smislu analiza financijskih izvještaja vrlo značajna. Drugim riječima, teži i ka pogledu u budućnost, pri čemu je ključno prepoznati aspekte poslovanja kritične za

preživljavanje, a to su, prije svega, sigurnost i uspješnost poslovanja (Žager i Sever, 2009, str. 44).

3.1. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza pruža uvid u tendenciju i dinamiku pojedinih promjena pozicija temeljnih financijskih izvještaja na temelju kojih se procjenjuje uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća. Podloga horizontalne analize su bilanca i račun dobiti i gubitka, odnosno komparativni financijski izvještaji, a uspoređuju se podaci za dvije ili više godina. Računa se u postocima kao odnos razlike vrijednosti tekuće i prethodne godine te vrijednosti prethodne godine (Žager i Žager, 1999., str. 159; Žager, 2007, str. 73; Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 101).

Vertikalna se analiza odnosi na usporedbu pozicija financijskih izvještaja u jednoj godini. U bilanci se aktiva i pasiva izjednače sa 100 te se računa udio pojedinih pozicija aktive, odnosno pasive u ukupnoj aktivi, tj. pasivi. Kod računa dobiti i gubitka neto prodaja se izjednačava sa 100 te se računaju udjeli pozicija u neto dobiti (Žager i Žager, 1999, str. 164; Žager, 2007, str. 73; Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 101).

3.2. Financijski pokazatelji

„S obzirom na veliko značenje financijskih pokazatelja - indikatora za analizu poslovanja i poslovno odlučivanje odnosno vođenje poslovne politike te promjena u poslovnom svijetu na tom području se kontinuirano radi na uspostavi i primjeni novih pokazatelja. Od njihovog razvitka u bankarskoj praksi SAD-a početkom prošlog stoljeća danas imamo njihovu široku primjenu u svim zemljama“ (Grubišić, 2009, str. 208).

Po prirodi, pokazatelj je racionalan broj i stavlja u odnos jednu ekonomsku veličinu s drugom. Uzimajući u obzir faktor vremena financijski se pokazatelji mogu grupirati u dvije osnovne skupine, a to su oni koji se temelje na računu dobiti i gubitka te pokazatelji utemeljeni na podacima iz bilance. Prvi se odnose na poslovanje poduzeća unutar godine dana, a drugi na točno određeni trenutak koji je korespondentan trenutku sastavljanja bilance (Žager i Žager, 1999, str. 171-172).

Na temelju toga razlikuju se sljedeći pokazatelji analize financijskih izvještaja:

- pokazatelji likvidnosti,
- pokazatelji zaduženosti,
- pokazatelji aktivnosti,
- pokazatelji ekonomičnosti,
- pokazatelji profitabilnosti,
- pokazatelji investiranja (Žager i Žager, 1999, str. 173; Žager, 2007, str. 73).

3.2.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti ukazuju na sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze i računaju se na temelju podataka prikazanih u bilanci (Žager i Žager, 1999, str. 176; Žager, 2007, str. 73; Žager i Mamić Sačer, 2015, str. 31, Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 101). U Tablici 1 prikazani su načini izračuna pojedinog pokazatelja likvidnosti.

Tablica 1. Način računanja pokazatelja likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + potraživanja	kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 176.

Poželjno je da koeficijent ubrzane likvidnosti bude manji od 1 te da kratkoročne obveze ne budu veće od zbroja iznosa novca i potraživanja. Također, poželjno je i da koeficijent tekuće likvidnosti bude veći od 2, odnosno da je kratkotrajna imovina dva puta veća od kratkoročnih obveza. Za održavanje likvidnosti nužan je neto radni kapital, odnosno razlika između kratkotrajne imovine i kratkotrajnih obveza. Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi biti manji od 1 zato što se iz dijela dugoročnih izvora mora financirati dugotrajna imovina (Žager i Žager, 1999, str. 177). Na temelju analize prema pokazateljima likvidnosti može se zaključivati o sigurnosti poslovanja poduzeća (Mamić Sačer i Žager, 2014, str. 107).

3.2.2. Pokazatelji zaduženosti

Koeficijenti zaduženosti, vlastitog financiranja i financiranja ukazuju na to koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala, tj. glavnice, a koliko iz tuđeg, tj. obveza (Žager, Sever Mališ

i Mamić Sačer, 2016, str. 101). Smatraju se pokazateljima sigurnosti poslovanja (Mamić Sačer i Žager, 2014, str. 107; Žager i Mamić Sačer, 2015, str. 31). Budući da se računaju na temelju podataka iz bilance, odražavaju statičku zaduženost te je pomoću navedena tri pokazatelja moguće definirati odnos tuđeg i vlastitog kapitala. S druge strane, pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti ukazuju na dinamičku zaduženost jer se podaci potrebni za njihovo računanje nalaze u bilanci i računu dobiti i gubitka. Odnos troškova pokrića kamata i zaduženosti obrnuto je proporcionalan, što znači da je zaduženost manja što su troškovi pokrića kamata veći. Međutim, manji faktor zaduženosti logično znači i manju zaduženost. Stupanj pokrića I i II računa se prema podacima iz bilance i ukazuju na pokriće dugotrajne imovine vlastitim kapitalom, tj. zbrojem vlastitog kapitala i dugoročnih obveza (Žager i Žager, 1999, str. 177-178; Žager, 2007, str. 73). Način računanja pokazatelja zaduženosti prikazan je u Tablici 2.

Tablica 2. Način izračuna pokazatelja zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	glavnica	ukupna imovina
Koeficijent financiranja	ukupne obveze	Glavnica
Pokriće troškova kamata	dobit prije poreza i kamata	Kamate
Faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	Glavnica	dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	glavnica + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 177.

3.2.3. Pokazatelji aktivnosti

Oni predstavljaju i pokazatelja sigurnosti i pokazatelje uspješnosti poslovanja (: Mamić Sačer i Žager, 2014, str. 107; Žager i Mamić Sačer, 2015, str. 31; Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 101). Ovi se pokazatelji nazivaju još i koeficijenti obrta i ukazuju na brzinu kojom cirkulira imovina u poslovnom procesu. Ukoliko je poznat koeficijent obrta, mogu se računati i prosječni dani vezivanja zaliha te prosječno trajanje naplate potraživanja. Poželjno je da je vrijednost pokazatelja što veća zbog sigurnosti i uspješnosti. Računaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka (Žager i Žager, 1999, str. 178; Žager, 2007, str. 73). Tablica 3 prikazuje način izračuna pokazatelja aktivnosti.

Tablica 3. Način izračuna pokazatelja aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	prihodi od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini	koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 178.

3.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Ovi pokazatelji stavljaju u odnos prihode i rashode te ukazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda (Žager, Sever mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 101). Računaju se prema podacima u računu dobiti i gubitka. Poželjno je da je pokazatelj ekonomičnosti što veći (Žager i Žager, 1999, str. 179). Za razliku od prethodno razmatranih pokazatelja, pokazatelji ekonomičnosti ukazuju na uspješnost poslovanja (Žager i Mamić Sačer, 2015, str. 31). Tablica 4 prikazuje način izračuna pokazatelja ekonomičnosti.

Tablica 4. Način izračuna pokazatelja ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	prihodi od prodaje	rashodi prodaje
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	izvanredni prihodi	izvanredni rashodi

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 179.; Žager, L. (2007). *Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Računovodstvo i financije*, str. 73-74.

3.2.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji iz ove skupine ukazuju na uspješnost poslovanja (Mamić Sačer i Žager, 2014, str. 107; Žager i Mamić Sačer, 2015, str. 31). Prilikom računanja ovih pokazatelja potrebni su podaci i iz bilance i iz računa dobiti i gubitka. Neto i bruto profitna marža razlikuje se u obuhvatu poreza u brojniku pokazatelja. Neto ili bruto rentabilnost imovine, koje se također razlikuju u obuhvatu poreza, može se dobiti tako da se marža profita pomnoži s koeficijentom obrta ukupne imovine. Najznačajniji pokazatelj profitabilnosti jest rentabilnost vlastitog kapitala koja, uspoređujući se s rentabilnosti ukupne imovine te kamatne stopa koja reflektira cijenu korištenja tuđeg kapitala, omogućuje zaključivanje o stupnju korištenja financijske poluge (Žager i Žager, 1999, str. 180). U Tablici 5 prikazani su načini izračuna pojedinih pokazatelja profitabilnosti. Ovi pokazatelji mjere povrat uloženog kapitala (Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 102).

Tablica 5. Način izračuna pokazatelja profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	neto dobit + kamate	ukupni prihod
Bruto marža profita	dobit prije poreza + kamate	ukupni prihod
Neto rentabilnost imovine	neto dobit + kamate	ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + kamate	ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	neto dobit	vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 180.; Žager, L. (2007). *Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. Računovodstvo i financije*, str. 74.

3.2.6. Pokazatelji investiranja

Ovi pokazatelji omogućuju mjerenje uspješnosti investiranja u dionice poduzeća (Žager, Sever Mališ i Mamić Sačer, 2016, str. 102). Dobit po dionici i dividenda po dionici pokazuju koliko se kuna dobiti, odnosno dividende ostvari po dionici. Odnos isplate dividendi ukazuje na odnos dividende po dionici i dobiti po dionici, tj. razmatra problematiku isplaćivanja dividendi iz zadržane dobiti. Odnos cijene i dobiti po dionici ukazuju na to koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici (Žager i Žager, 1999, str. 180-181). Tablica 6 prikazuje način izračuna pokazatelja investiranja.

Tablica 6. Način izračuna pokazatelja investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici (EPS)	neto dobit	broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	dio neto dobiti za dividende	broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	dividenda po dionici (DPS)	dobit po dionici (EPS)
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	tržišna cijena dionice (PPS)	dobit po dionici (EPS)
Ukupna rentabilnost dionice	dobit po dionici (EPS)	tržišna cijena dionice (PPS)
Dividendna rentabilnost dionice	dividenda po dionici (DPS)	tržišna cijena dionice (PPS)

Izvor: Žager, K. i Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 181.

4. OCJENA POSLOVANJA PODUZEĆA MEDIKA D.D. PRIMJENOM POSTUPKA ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

4.1. Opće informacije o poduzeću Medika d.d.

Medika slovi kao najstarija i vodeća veledrogerija u Hrvatskoj. Poduzeće se bavi prodajom i skladištenjem te distribucijom:

- lijekova,
- medicinskih proizvoda,
- opreme i stomatoloških pomagala,
- dijetetskih, kozmetičkih, higijenskih i ostalih proizvoda koji su namijenjeni zdravstvenom tržištu.

Uvažavajući tradiciju i implementirajući inovativni pristup u poslovanju Medika već preko 50 godina drži titulu tržišnog lidera. Svoj uspjeh tumače kombinacijom pozitivnog stajališta, vizije te menadžerskih i organizacijskih vještina. Osim toga, mogu se pohvaliti zadovoljavanju potreba kupaca u najkraćem mogućem roku, a da se pritom ne gubi kvaliteta usluga. Budući da je asortiman koji Medika nudi širok, a promet proizvodima posebno uređen, Medika je ishodila niz certifikata, dozvola i rješenja koja pokazuju da ispunjuje zahtjeve i norme propisa koji reguliraju promet posebnim proizvodima (www.medika.hr).

Uprava društva je odgovorna i za pripremu konsolidiranih financijskih izvještaja Medike d.d. za svaku financijsku godinu (Izješće revizora i konsolidirani financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine, 2017).

4.2. Horizontalna analiza

Horizontalnom analizom promatraju se promjene kroz više godina. U Tablici 1 prikazat će se horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju Medike d.d., a kao bazna godina odabrana je 2014.

Tablica 7. Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju u periodu 2014. - 2016.

POZICIJE	2014.	2015.	% promjene 2015. u odnosu na 2014.	2016.	% promjene 2016. u odnosu na 2015.
Imovina					
Dugotrajna imovina	408 688	420 094	2,94	411 614	-2,01
Nekretnine i oprema	169.412	191.254	12,89	191.786	0,27
Nematerijalna imovina	187.875	193.206	2,84	188.121	-2,63
Ulaganje u pridružena društva	39.442	21.120	-46,45	21.318	0,94
Odgođena porezna imovina	1.167	1.824	56,29	1.524	-16,45
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	10.772	12.690	17,81	8.865	-30,14
Kratkotrajna imovina	1.483.823	1.519.815	2,42	1.744.349	14,77
Zalihe	262.172	266.292	1,57	277.023	4,03
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	1.131.809	1.196.573	5,72	1.382.356	15,53
Potraživanje za porez na dobit	8.741	2.047	-76,58	461	-77,48
Novac i novčani ekvivalenti	81.101	54.903	-32,31	84.509	53,93
Ukupno imovina	1.892.491	1.939.909	2,51	2.155.963	11,14
Glavnica i obveze					
Kapital i rezerve	482.570	452.113	-6,31	455.028	0,64
Dionički kapital	115.238	178.211	54,64	183.181	2,78
Rezerva za reinvestiranu dobit	61.294	8.262	-86,52	4.529	-45,18
Pričuve	67.278	67.278	0	67.278	0
Zadržana dobit	238.760	198.362	-16,92	200.040	0,85
Dugoročne obveze	36.989	38.145	3,12	33.039	-13,38
Posudbe	20.098	19.453	-3,21	16.164	-16,91
Odgođena porezna obveza	16.000	17.475	9,22	15.923	-8,88
Rezerviranja	891	1.217	36,58	952	-21,77
Kratkoročne obveze	1.372.932	1.449.651	5,58	1.667.896	15,05
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	1.086.985	1.103.824	1,55	1.167.342	5,75
Posudbe	284.064	344.821	21,38	499.049	44,73
Rezerviranja	1.883	1.006	-46,57	1.505	49,61
Ukupno glavnica i obveze	1.892.491	1.939.909	2,51	2.155.963	11,14

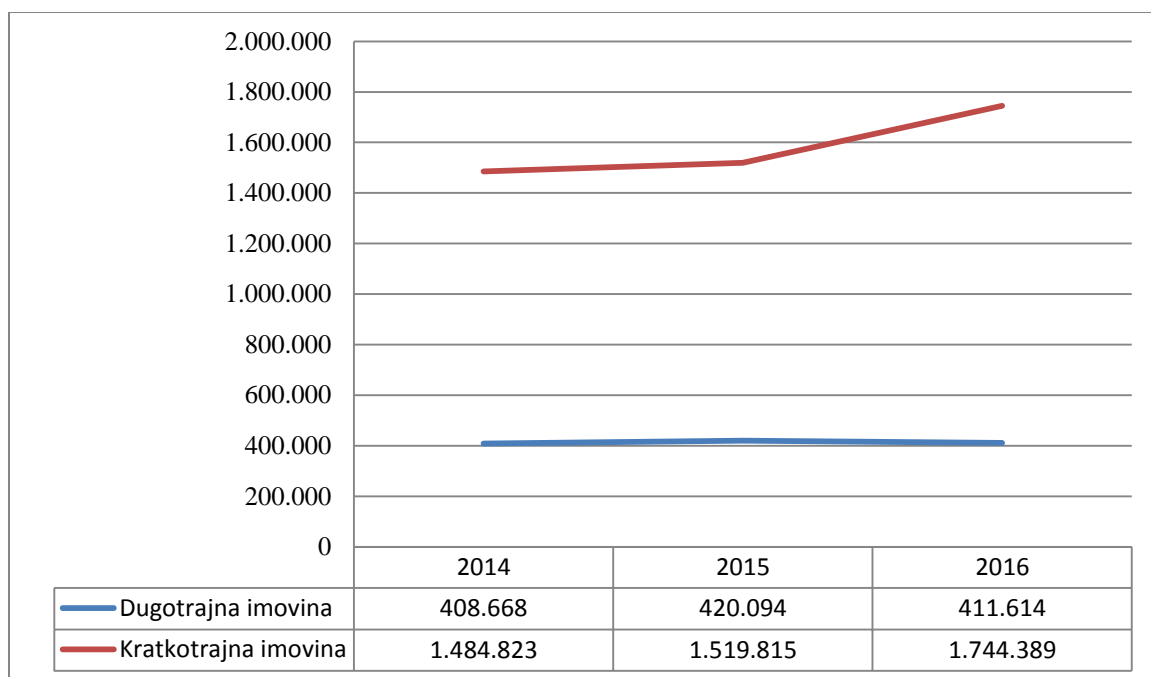
Izvor: obrada autorice prema podacima iz izvještaja o financijskom položaju Medike d.d. za 2015. i 2016. godinu

Vrijednost nekretnina i opreme porasla je 2015. za 12,89% odnosu na 2014., dok je 2016. porasla tek 0,27% u odnosu na 2015. godinu. Vrijednost nematerijalne imovine 2015. porasla je za 2,84% u odnosu na 2014., ali se 2016. smanjila za 2,63% s obzirom na stanje u 2015. 2015. godine može se pratiti smanjenje ulaganja u pridružena društva, i to za 46,45% u odnosu na 2014., ali su zato vrijednosti neznatno porasle u 2016. s obzirom na stanje 2015. za 0,94%. Vrijednost odgođene porezne imovine porasla je za 56,29% 2015. u odnosu na

2014., ali se 2016. smanjila za 16,45% u odnosu na 2015. Potraživanja od kupaca porasla su za 17,81% u 2015., a u 2016. su se smanjila za 30,14%.

Kod zaliha je zabilježen porast vrijednosti u obje promatrane godine, i to u 2015. za 1,57% te u 2016. za 4,03%, a porast se može pratiti i kod potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, najprije za 5,72% u 2015. te 15,53% u 2016. Trend smanjenja može se uočiti kod potraživanja za porez na dobit, i to u 2015. za visokih 76,58%, a u 2016. 77,48%. Vrijednost za novac i novčane ekvivalente u 2015. opala je za 32,31% u odnosu na 2014., a u 2016. porasla za 53,93% u odnosu na 2015. Ukupna vrijednost imovine u 2015. porasla je za 2,51%, a 2016. za 11,14%. Prema tome, može se zaključiti da je vrijednost dugotrajne imovine u promatranom periodu porasla 2015. te se smanjila 2016. Porast u 2015. rezultat je povećanja vrijednosti odgođene porezne imovine, i to za više od 50%, dok je rezultat smanjenja dugotrajne imovine u 2016. smanjenje u gotovo svim pozicijama te stavke. Kratkotrajna imovina bilježi porast vrijednosti u promatranom periodu uslijed povećanja potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja te unatoč smanjenju potraživanja na dobit.

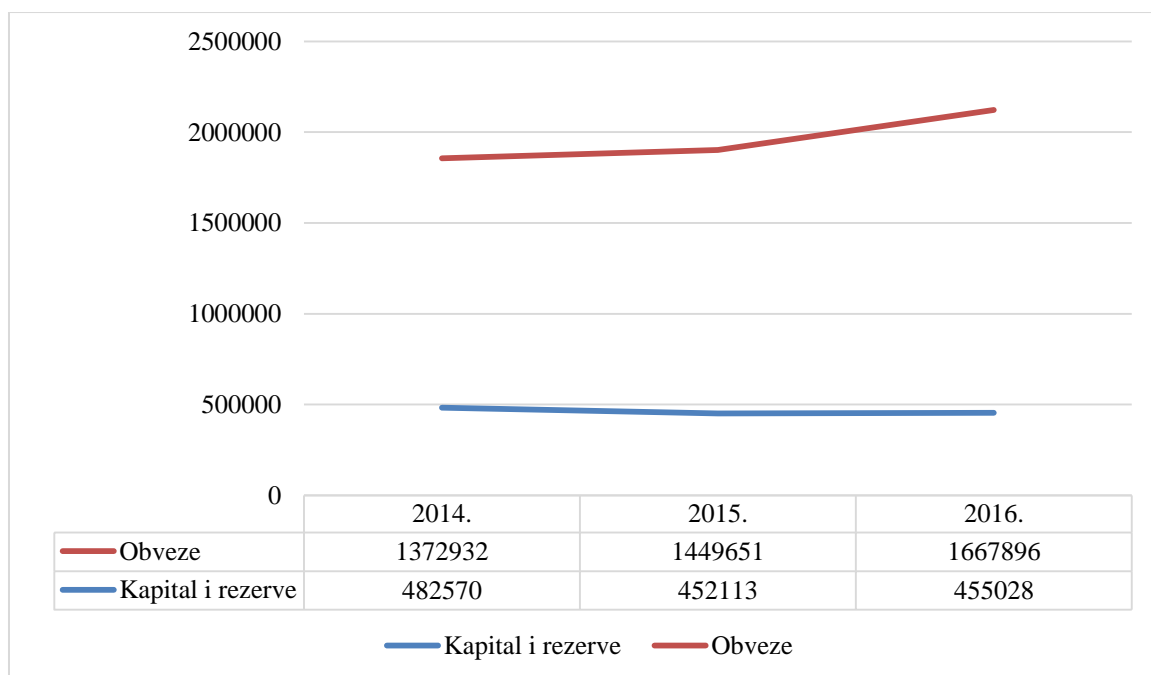
Dionički kapital u obje je promatrane godine porastao, i to u 2015. za 54,64%, a u 2016. tek 2,78%. Vrijednosti rezervi za reinvestiranu dobit smanjile su se kroz promatrani period za 86,52% 2015. te 45,18% 2016. S druge strane, vrijednost pričuva nije se mijenjala. Kod zadržane dobiti zabilježen je pad od 16,92% 2015. te porast u 2016. za neznatnih 0,85%. Posudbe su se smanjile za 3,21% 2015. u odnosu na 2014. te 16,91% 2016. u odnosu na 2015. Odgođena porezna obveza porasla je 2015. za 9,22%, a onda se u 2016. smanjila za 8,88%. Trend porasta pa smanjenja vrijednosti zabilježen je i rezerviranja koja su porasla za 36,58% 2015. pa se smanjila za 21,77%. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze porasla su za 1,55% 2015. te 5,75% 2016. Posudbe vezane za kratkoročne obveze također su porasle u 2015. i to za 21,38%, a u 2016. za 44,73%. Rezerviranja vezana za kratkoročne obveze smanjila su se 2015. za 46,57%, a onda porasla u 2016. za 49,61%. Ukupna pasiva porasla je za 2,51% 2015. te za 11,14% 2016. Unatoč smanjenju rezervi u 2015. i 2016. te rezerviranja za kratkoročne obveze u 2015., kroz promatrani period glavnica i obveze pokazuju kontinuirani porast vrijednosti, najviše uslijed povećanja posudbi u 2015. i 2016. Vrijednosti ostalih stavki variraju kroz promatrani period. Grafikon 1 prikazuje kretanje ključnih pozicija aktive izvještaja o financijskom položaju u 2014. – 2016.

Grafikon 1: Kretanje glavnih stavki aktive Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.

Izvor: izrada autorice

Grafikon 2 prikazuje kretanje glavnih stavki pasive izvještaja o financijskom položaju Medike d.d. u promatranom periodu.

Grafikon 1. Kretanje glavnih stavki pasive Medike d.d. u periodu 2014. - 2016.

Izvor: izrada autorice prema podacima iz izvještaja o financijskom položaju Medike d.d. za 2015. i 2016. godinu

U Tablici 2 prikazana je horizontalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti Medike d.d. kroz period od tri godine (2014. – 2016.). Kao bazna godina usporedbe također je uzeta 2014.

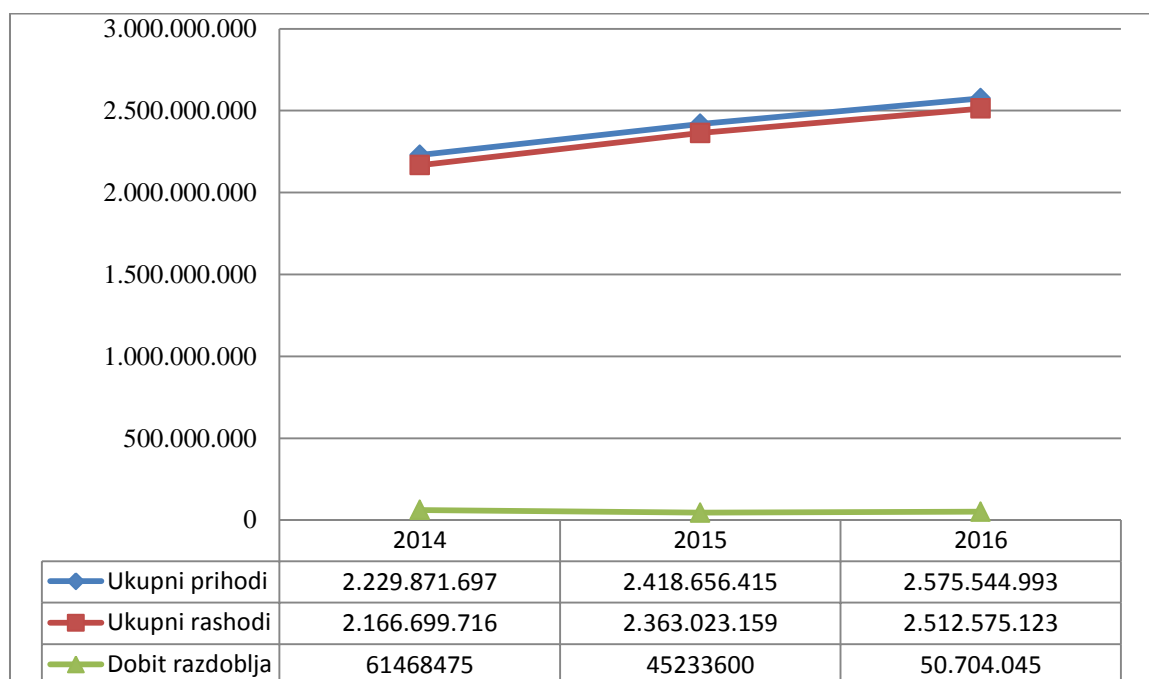
Tablica 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Medike d.d. u periodu 2014. - 2016.

POZICIJA	2014.	2015.	% promjene 2015. u odnosu na 2014.	2016.	% promjene 2016. u odnosu na 2015.
POSLOVNI PRIHODI	2 219 090 131	2 398 872 126	8,12	2 553 651 002	6,45
POSLOVNI RASHODI	2 151 113 021	2 345 739 475	9,04	2 494 388 890	6,34
FINANCIJSKI PRIHODI	10 781 566	19 784 419	83,51	21 923 991	10,82
FINANCIJSKI RASHODI	15 586 695	17 283 684	14,35	18 186 233	5,22
UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0	0	0
UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0	0	0
IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	0	0	0	0	0
IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	0	0	0	0	0
UKUPNI PRIHODI	2 229 871 697	2 418 656 415	8,46	2 575 544 993	6,48
UKUPNI RASHODI	2 166 699 716	2 363 023 159	9,06	2 512 575 123	6,32
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	63 171 981	55 633 386	-11,93	62 969 870	13,18
POREZ NA DOBIT	1 703 506	10 399 786	510,49	12 265 825	17,94
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	61 468 475	45 233 600	-26,44	50 704 045	12,09

Izvor: obrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka Medike d.d. za 2015. i 2016. godinu

Rezultati horizontalne analize ukazali su na kretanje pojedinih stavki računa dobiti i gubitka u periodu 2014. – 2016. Poslovni su prihodi 2015. porasli za 8,12%, a 2016. za 6,45%. Također, 2015. i 2016. porasli su i poslovni rashodi za 9,04%, odnosno 6,34%. Financijski su prihodi 2015. porasli za čak 83,51% u odnosu na 2014., a onda je u 2016. također zabilježen porast u odnosu na 2015. i to za 10,82%. S druge strane, porasli su i financijski rashodi u 2015. te 2016. za 14,35%, odnosno 5,22%.

Medika d.d. nije u navedenom periodu imala udjela u dobiti, odnosno gubitku od udruženih poduzetnika te izvanrednih prihoda i rashoda. Ukupni prihodi porasli su 8,46% u 2015. te 6,48% 2016., ali su porasli i ukupni rashodi za 9,06 u 2015. te 6,32 u 2016. Dobit ili gubitak prije oporezivanja smanjila se za 11,93% 2015., ali je opet u 2016. porasla za 13,18%. Porez na dobit porastao je vrlo visokih 510,49% 2015. te 17,94% 2016. Slijedom svega navedenog, može se uočiti kako se dobit razdoblja u 2015. smanjila za 26,44% u odnosu na 2014., ali je u 2016. zabilježen porast od 12,09% u odnosu na 2015. godinu. Kretanje ukupnih prihoda, rashoda i dobiti razdoblja prikazano je u Grafikonu 3. Od svih je stavki jedino dobit razdoblja opala u 2015. godini.

Grafikon 3: Kretanje ukupnih prihoda, rashoda i dobiti Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.

Izvor: izrada autorice

4.3. Vertikalna analiza

Kod vertikalne analize kao bazna vrijednost s kojom se uspoređuju ostale vrijednosti u izvještaju o financijskom položaju uzeta je ukupno imovina, odnosno ukupno glavnica i obveze.

Tablica 9. Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.

POZICIJE	2014.	% udio	2015.	% udio	2016.	% udio
Imovina						
Dugotrajna imovina						
Nekretnine i oprema	169.412	8,94	191.254	9,85	191.786	8,89
Nematerijalna imovina	187.875	9,92	193.206	9,95	188.121	8,73
Ulaganje u pridružena društva	39.442	2,1	21.120	1,09	21.318	0,98
Odgođena porezna imovina	1.167	0,1	1.824	0,09	1.524	0,07
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	10.772	0,56	12.690	0,65	8.865	0,41
Kratkotrajna imovina						
Zalihe	262.172	13,83	266.292	13,72	277.023	12,86
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	1.131.809	59,82	1.196.573	61,67	1.382.356	64,12
Potraživanje za porez na dobit	8.741	0,46	2.047	0,15	461	0,02
Novac i novčani ekvivalenti	81.101	4,27	54.903	2,83	84.509	3,92
Ukupno imovina	1.892.491	100	1.939.909	100	2.155.963	100
Glavnica i obveze						
Kapital i rezerve						
Dionički kapital	115.238	6,1	178.211	9,18	183.181	8,46
Rezerva za reinvestiranu dobit	61.294	3,24	8.262	0,43	4.529	0,21
Pričuve	67.278	3,54	67.278	3,48	67.278	3,13
Zadržana dobit	238.760	12,61	198.362	10,22	200.040	9,28
Dugoročne obveze						
Posudbe	20.098	1,1	19.453	1	16.164	0,75
Odgođena porezna obveza	16.000	0,84	17.475	0,9	15.923	0,74
Rezerviranja	891	0,04	1.217	0,06	952	0,04
Kratkoročne obveze						
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	1.086.985	57,43	1.103.824	56,9	1.167.342	54,16
Posudbe	284.064	15,01	344.821	17,78	499.049	23,16
Rezerviranja	1.883	0,1	1.006	0,05	1.505	0,07
Ukupno glavnica i obveze	1.892.491	100	1.939.909	100	2.155.963	100

Izvor: izrada autorice prema podacima iz izvještaja o financijskom položaju Medike d.d. za period 2014. – 2016.

Za 2014. godinu vrijednost nekretnina i opreme činila je 8,94% udjela u ukupnoj imovini, dok je nematerijalna imovina zauzimala 9,92% udjela. Udio ulaganja u pridružena društva iznosio je 2,1%, a odgođena porezna imovina niskih 0,1%. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja u kontekstu dugotrajne imovine činila su 0,56% udjela u ukupnoj imovini, dok je ista pozicija u kontekstu kratkotrajne imovine iznosila 59,82% udjela u ukupnoj imovini. Zalihe su iznosile 13,83%, a novac i novčani ekvivalenti 4,27% udjela ukupne imovine. Udio potraživanja za porez na dobit u ukupnoj je imovini bio 0,46%.

Iste je godine u glavnici i obvezama dionički kapital činio 6,1% udjela, dok je rezerva za reinvestiranu dobit činila 3,24%, a pričuve 3,54% udjela. Udio zadržane dobiti u glavnici i obvezama iznosio je 12,61%. Nasuprot tome, posudbe za dugoročne obveze činile su 1,1% udjela, a odgođena porezna obveza 0,84% udjela. Rezerviranja za dugoročne obveze zauzela su 0,04% udjela u glavnici i obvezama, dok su obveze prema dobavljačima i ostale obveze činile 57,43% udjela. Na posudbe vezane za kratkoročne obveze i rezerviranja otpalo je 15,01% udjela, odnosno 0,1% udjela.

U 2015. godini vrijednost nekretnina i opreme činila je 9,85% udjela u ukupnoj imovini, dok je nematerijalna imovina zauzimala 9,95% udjela. Udio ulaganja u pridružena društva iznosio je 1,09%, a odgođena porezna imovina niskih 0,09%. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja u kontekstu dugotrajne imovine činila su 0,65% udjela u ukupnoj imovini, dok je ista pozicija vezana za kratkotrajnu imovinu iznosila 61,67% udjela u ukupnoj imovini. Zalihe su iznosile 13,72%, a novac i novčani ekvivalenti 2,83% udjela ukupne imovine. Udio potraživanja za porez na dobit u ukupnoj je imovini bio 0,15%.

Iste je godine u glavnici i obvezama dionički kapital činio 9,18% udjela, dok je rezerva za reinvestiranu dobit činila 0,43%, a pričuve 3,48% udjela. Udio zadržane dobiti u glavnici i obvezama iznosio je 10,22%. Nasuprot tome, posudbe za dugoročne obveze činile su 1% udjela, a odgođena porezna obveza 0,9% udjela. Rezerviranja za dugoročne obveze zauzela su 0,06% udjela u glavnici i obvezama, dok su obveze prema dobavljačima i ostale obveze činile 56,9% udjela. Na posudbe vezane za kratkoročne obveze i rezerviranja otpalo je 17,78% udjela, odnosno 0,05% udjela.

U 2016. godini vrijednost nekretnina i opreme činila je 8,89% udjela u ukupnoj imovini, dok je nematerijalna imovina zauzimala 8,73% udjela. Udio ulaganja u pridružena društva iznosio je 0,98%, a odgođena porezna imovina niskih 0,07%. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja vezana za dugotrajnu imovinu činila su 0,41% udjela u ukupnoj imovini, dok je ista pozicija u kontekstu kratkotrajne imovine iznosila 64,12% udjela u ukupnoj imovini. Zalihe su iznosile 12,86%, a novac i novčani ekvivalenti 3,92% udjela ukupne imovine. Udio potraživanja za porez na dobit u ukupnoj je imovini bio 0,02%.

2016. godine u glavnici i obvezama dionički kapital činio je 8,46% udjela, dok je rezerva za reinvestiranu dobit činila 0,21%, a pričuve 3,13% udjela. Udio zadržane dobiti u glavnici i

obvezama iznosio je 9,28%. Nasuprot tome, posudbe za dugoročne obveze činile su 0,75% udjela, a odgođena porezna obveza 0,74% udjela. Rezerviranja za dugoročne obveze zauzela su 0,04% udjela u glavnici i obvezama, dok su obveze prema dobavljačima i ostale obveze činile 54,16% udjela. Na posudbe vezane za kratkoročne obveze i rezerviranja otpalo je 23,16% udjela, odnosno 0,07% udjela.

U Tablici 4 prikazana je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.

Tablica 10. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Medike d.d. za period 2014. - 2016.

POZICIJA	2014.	% udio	2015.	% udio	2016.	% udio
POSLOVNI PRIHODI	2 219 090 131	99,52	2 398 872 126	99,18	2 553 651 002	99,15
POSLOVNI RASHODI	2 151 113 021	99,28	2 345 739 475	99,27	2 494 388 890	99,27
FINANCIJSKI PRIHODI	10 781 566	0,48	19 784 419	0,82	21 923 991	0,85
FINANCIJSKI RASHODI	15 586 695	0,72	17 283 684	0,73	18 186 233	0,73
UKUPNI PRIHODI	2229871697	100	2 418 656 415	100	2 575 544 993	100
UKUPNI RASHODI	2 166 699 716	97,16	2 363 023 159	97,69	2 512 575 123	97,55
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	63 171 981	0,02	55 633 386	0,02	62 969 870	0,02
POREZ NA DOBIT	1 703 506	0,0007	10 399 786	0,004	12 265 825	0,004
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	61 468 475	0,02	45 233 600	0,01	50 704 045	0,02

Izvor: obrada autorice prema podacima iz računa dobiti i gubitka Medike d.d. za 2015. i 2016. godinu

U 2014. godini poslovni su prihodi činili 99,52% udjela u ukupnim prihodima, 2015. 99,18%, a 2016. 99,15%. Prema tome, može se zaključiti da su poslovni prihodi u sve tri promatrane godine činili najveći udio u ukupnim prihodima. S druge strane, poslovni su rashodi u 2014. zauzeli 99,28% udjela, a otprilike jednak udio vrijedi i za 2015. te 2016. (99,27%). Prema tome, poslovni su rashodi u sve tri godine činili najveći udio u ukupnim rashodima. Dobit razdoblja činila je u 2014. te 2016. 0,02% ukupnih prihoda, dok je 2015. taj udio iznosio 0,01%.

4.4. Analiza prema pokazateljima

U ovom će se potpoglavlju prikazati postupak i rezultati analize prema pokazateljima na temelju dostupnih podataka.

4.4.1. Analiza prema pokazateljima likvidnosti

U Tablici 11 prikazan je izračun koeficijenata likvidnosti.

Tablica 11. Analiza prema pokazateljima likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	GODINA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Koeficijent trenutne likvidnosti	2014.	81 101	1 372 932	0,0591
	2015.	54 903	1 449 651	0,0378
	2016.	84509	1667896	0,0506
Koeficijent ubrzane likvidnosti	2014.	1 223 682	1 372 932	0,8912
	2015.	1 264 166	1 449 651	0,9721
	2016.	1 475 730	1667896	0,8847
Koeficijent tekuće likvidnosti	2014.	1 892 491	1 372 932	1,3784
	2015.	1 939 909	1 449 651	1,3381
	2016.	2 155 963	1667896	1,2926
Koeficijent financijske stabilnosti	2014.	408 668	519 559	0,7865
	2015.	420 094	490 258	0,8568
	2016.	411 614	488 067	0,8433

Izvor: obrada autorice

Koeficijent trenutne likvidnosti u 2014. je iznosio 0,05, godinu kasnije 0,03, a 2016. 0,05. ovaj koeficijent ukazuje na odnos novca i kratkotrajne imovine.

Koeficijent ubrzane likvidnosti za Mediku d.d. iznosi 0,89 u 2014., 0,97 u 2015. te 0,88 u 2016. Budući da je idealna vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti 1, odnosno 0,8, može se zaključiti da Medika d.d. može zadovoljiti iznenadnu potrebu za gotovinom. Naročito se to odnosi za 2015. godinu, u kojoj nam vrijednost koeficijenta ukazuje na činjenicu da Medika d.d. može u kratkom vremenskom periodu osigurati veću količinu novca, ukoliko bude potrebno.

Koeficijent tekuće likvidnosti Medike d.d. u 2014. iznosi 1,37, u 2015. 1,33, a u 2016. 1,29. S obzirom na činjenicu da je u sve tri promatrane godine veći od 1, može se zaključiti da će

kratkoročne obveze biti podmirene kratkotrajnom imovinom. Budući da je koeficijent tekuće likvidnosti manji od 2, nije sigurno hoće li se obveze podmiriti na vrijeme.

Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje rast u 2015. te se blago smanjuje u 2016. Za poslovanje u budućnosti poželjno bi bilo smanjiti koeficijent financijske stabilnosti jer uslijed njegova smanjenja dolazi do povećanja neto radnog kapitala. Slijedom navedenog, može se zaključiti da je stupanj likvidnosti zadovoljavajući.

4.4.2. Analiza prema pokazateljima zaduženosti

U Tablici 12 prikazan je postupak i rezultat izračuna pokazatelja zaduženosti.

Tablica 12. Analiza prema pokazateljima zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	GODINA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Koeficijent zaduženosti	2014.	1 409 921	1 892 491	0,7450
	2015.	1 487 796	1 939 909	0,7669
	2016.	1 700 935	2 155 963	0,7889
Koeficijent financiranja	2014.	1 409 921	482 570	2,9216
	2015.	1 978 054	452 113	4,3752
	2016.	1 700 935	455 028	3,7381
Koeficijent vlastitog financiranja	2014.	482 570	1 892 491	0,2549
	2015.	452 113	1 939 909	0,2331
	2016.	455 028	2 155 963	0,2111
Faktor zaduženosti	2014.	1 409 921	250 790	5,6219
	2015.	1 978 054	210 461	9,3986
	2016.	1 700 935	213 900	7,9520
Stupanj pokrića I	2014.	482 570	408 668	1,1808
	2015.	452 113	420 094	1,0762
	2016.	455 028	411 614	1,1054
Stupanj pokrića II	2014.	519 559	408 668	1,2713
	2015.	450 258	420 094	1,0718
	2016.	488 067	411 614	1,1857

Izvor: obrada autorice

Koeficijent zaduženosti u 2014. iznosio je 74,5%, a onda porastao na 76,69% te u 2016. na 78,89%., da bi se 2016. opet smanjio. Primjećuje se da se u promatranom periodu vrijednost koeficijenta vlastitog financiranja smanjuje, što se može očekivati i u budućim razdobljima, te da je s godinama udio glavnice u ukupnoj imovini sve manji.

Općenito govoreći, u teoriji je naglašeno da manji faktor zaduženosti logično znači i manju zaduženost. Međutim, vrijednost ovog koeficijenta u 2015. godini je porasla u odnosu na 2014., ali se 2016. smanjila u odnosu na 2015. Vrijednosti stupnja pokrića I rastu u promatranom periodu, dok se vrijednost stupnja pokrića II smanjila 2015., a onda opet 2016.

povećala. U pravilu, ako se vrijednost koeficijenta povećava, povećava se i likvidnost, dok se zaduženost smanjuje.

4.4.3. Analiza prema pokazateljima aktivnosti

U Tablici 13 prikazani su način izračuna i rezultat analize prema pokazateljima aktivnosti

Tablica 13. Analiza prema pokazateljima aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	GODINA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Koeficijent obrta ukupne imovine	2014.	2 285 866	1 892 491	1,2178
	2015.	2 483 125	1 939 909	1,28
	2016.	2 654 703	2 155 963	1,2313
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	2014.	2 285 866	1 483 823	1,5405
	2015.	2 483 125	1 519 815	1,6338
	2016.	2 654 703	1 744 349	1,5218
Koeficijent obrta potraživanja	2014.	2 244 046	1 131 809	1,9827
	2015.	2 439 113	1 196 573	2,0384
	2016.	2 604 938	1 382 356	1,8844
Trajanje naplate potraživanja u danima	2014.	365	1,9827	184,09
	2015.	365	2,0384	179,06
	2016.	365	1,8844	193,69

Koeficijent obrta ukupne imovine ukazuje na financijske učinke ukupne imovine s njezinom ukupnom vrijednošću, odnosno ukazuje na brzinu cirkulacije imovine. Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje da se imovina Medike d.d. 2016. obrne 1,23 puta, što je manje za 0,05 u odnosu na 2015., ali veće za 0,02 u odnosu na 2014.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine ukazuje da se kratkotrajna imovina u 2016. obrnila 1,52 puta, što je za 0,02 manje u odnosu na 2014. te 0,11 u odnosu na 2015. Koeficijent obrta potraživanja porastao je u 2015., a onda opet smanjio u 2016. 2014. godine poduzeću Medika d.d. trebalo je 184 dana da naplati svoja potraživanja, 2015. 179, a 2016. čak 194 dana. Smanjenje koeficijenta obrta potraživanja ukazuje da se produžava trajanje naplate potraživanja u danima i obrnuto. Povećanje tog koeficijenta ukazuje na smanjenje trajanja naplate potraživanja u danima.

4.4.4. Analiza prema pokazateljima ekonomičnosti

U Tablici 14 prikazani su izračun i rezultat pokazatelja ekonomičnosti.

Tablica 14. Analiza putem pokazatelja ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	GODINA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	2014.	2 229 871 697	2 166 699 716	1,0291
	2015.	2 418 656 545	2 363 023 159	1,0235
	2016.	2 575 544 993	2 512 575 123	1,0251
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	2014.	2 186 425 888	2 023 973 466	1,0802
	2015.	2 374 631 967	2 215 089 235	1,0720
	2016.	2 529 514 646	2 354 622 108	1,0742
Ekonomičnost financiranja	2014.	10 781 566	15 586 695	0,6917
	2015.	19 784 419	17 283 684	1,1446
	2016.	21 923 991	18 186 233	1,2055
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	2014.	0	0	0
	2015.	0	0	0
	2016.	0	0	0

Izvor: obrada autorice

Prema vrijednosti pokazatelja ekonomičnosti navedenih u Tablici 14 može se zaključiti da su u sve tri promatrane godine bili veći od 1, izuzev ekonomičnosti izvanrednih aktivnosti, budući da Medika d.d. nije u tom periodu imala evidentiranih izvanrednih prihoda i rashoda, te ekonomičnosti financiranja u 2014., kada je iznosio 0,69. Međutim, s obzirom da je taj pokazatelj rastao, može se uočiti zadovoljavajuće stanje ekonomičnosti.

4.4.5. Analiza prema pokazateljima profitabilnosti

U Tablici 15 prikazani su način izračuna pojedinih pokazatelja profitabilnosti i njihova vrijednost kao rezultat izračuna.

Tablica 15. Analiza putem pokazatelja profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	GODINA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Neto marža profita	2014.	77 055 170	2 229 871 697	0,0345
	2015.	65 517 284	2 418 656 545	0,0258
	2016.	13 753 040	628 065 316	0,0218
Bruto marža profita	2014.	78 758 676	2 229 871 697	0,0353
	2015.	72 917 070	2 418 656 545	0,0301
	2016.	5 231 230	628 065 316	0,0083
Neto rentabilnost imovine	2014.	77 055 170	1 798 650 919	0,0428
	2015.	65 517 284	1 845 107 287	0,0355
	2016.	13 753 040	2 055 671 614	0,0066
Bruto rentabilnost imovine	2014.	78 758 676	1 798 650 919	0,0437
	2015.	72 917 070	1 845 107 287	0,0395
	2016.	5 231 230	2 055 671 614	0,0025
Rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	2014.	61 468 475	482 570 000	0,1274
	2015.	45 233 600	452 113 000	0,1
	2016.	50 704 045	455 028 000	0,1114

Izvor: obrada autorice

Može se zaključiti da je dioničko društvo Medika u promatranom periodu ostvarila niske stope rentabilnosti imovine (bruto i neto), ali su vrijednosti rentabilnosti vlastitog kapitala bile nešto veće, dakle iznad 10% u sve tri promatrane godine. Također, uočava se trend smanjenja vrijednosti svih koeficijenata ekonomičnosti kroz period, uz izuzetak u 2016. godini za vrijednost rentabilnosti vlastitog kapitala, kada je porastao u odnosu na 2015.

4.4.6. Analiza putem pokazatelja investiranja

U Tablici 16 prikazan je izračun pokazatelja investiranja za koje je bilo moguće vidi podatke u financijskim izvještajima Medike d.d. te njihov rezultat.

Tablica 16. Analiza putem pokazatelja investiranja

NAZIV POKAZATELJA	GODINA	BROJNIK	NAZIVNIK	REZULTAT
Dobit po dionici (EPS)	2014.	61 347	29 039	2 112,57
	2015.	45 134	29 136	1 549,08
	2016.	55 516	29 005	1 914,01
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	2014.	4 470	2 112,57	2,11
	2015.	6 500	1 549,08	4,19
	2016.	6 750	1 914,01	3,53
Ukupna rentabilnost dionice	2014.	2 112,57	4 470	0,4726
	2015.	1 549,08	6 500	0,2383
	2016.	1 914,01	6 750	0,2835

Izvor: obrada autorice

U 2014. osnovna je dobit po dionici društva iznosila 2 112,57 kuna, naredne se godine smanjila na 1 549,08 kuna, a onda 2016. porasla na 1 914,01 kuna. Odnos cijene i dobiti po dionici ukazuje da je u 2014. tržišna cijena dionice bila 2.11 puta veća od dobiti po dionici, 2015. 4.19 puta, a 2016. 3.53 puta. Vrijednost ukupne rentabilnosti dionice u svim je godinama bila manja od 1.

4.5. Kratka interpretacija rezultata analize financijskih izvještaja

Provedena analiza ukazala je na financijsko upravljanje poduzeća Medika d.d. Na temelju horizontalne analize pratile su se vrijednosti pozicija izvještaja o financijskom položaju i vrijednosti računa dobiti i gubitka. Na temelju te analize moglo se uočiti kako se vrijednost pojedine pozicije povećavala, odnosno smanjivala u periodu 2014. – 2016. godine, na temelju čega se može zaključiti da, uzimajući u obzir vrijednost imovine, glavnice i obveza te neto

dobiti, vrijednosti glavnih pozicija općenito rastu, što ukazuje na pozitivnu performansu poduzeća.

Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju i računa dobiti i gubitka ukazala je na udio kojeg pojedine pozicije u periodu 2014. – 2016. zauzimaju u ukupnoj sveobuhvatnoj dobiti te neto dobiti, odnosno dobiti nakon oporezivanja. Međutim, korisno bi bilo usporediti i rezultate provedene vertikalne analize na primjeru drugih poduzeća, a naročito u uvjetima inflacije.

Analiza putem pokazatelja temeljila se na pokazateljima likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, investiranja i profitabilnosti. Poduzeće je likvidno, ali je moglo imati poteškoća s podmirivanjem obveza na vrijeme, odnosno u promatranom periodu nije bilo upitno hoće li podmiriti svoje obveze, već hoće li ih podmiriti na vrijeme.

U promatranom se periodu vrijednost koeficijenta vlastitog financiranja smanjuje, što se može očekivati i u budućim razdobljima. Pokazatelji aktivnosti ukazali su na to koliko učinkovito Medika d.d. koristi svoje resurse, odnosno kolika je sigurnost poslovanja. Pokazatelji ekonomičnosti ukazali su na zadovoljavajuće stanje ekonomičnosti društva. Putem pokazatelja profitabilnosti izmjerila se učinkovitost poslovanja poduzeća Medika d.d. Oni su ukazali na preostale prihode. Uzimajući u obzir sve analize i vrijednosti pokazatelja, može se zaključiti da poduzeće posluje uspješno, odnosno da ne posluje s gubitkom.

5. ZAKLJUČAK

Poduzeća su svake godine dužna objaviti financijske izvještaje koji fer i istinito prikazuju poslovanje poduzeća u prethodnoj godini. Na temelju podataka koji se nalaze u financijskim izvještajima moguće je analizirati sigurnost i učinkovitost poslovanja, kao i trendove kretanja performansi uzimajući u obzir više godina. Na taj se način mogu donositi odluke o ulaganju, unaprjeđenju poslovanja, ali i uočavati prednosti i nedostaci.

Struktura i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja zakonski je regulirana i sva su poduzeća dužna sastavljati, ovisno o tome primjenjuju li HSFI ili MSFI:

- bilancu/izvještaj o financijskom položaju,
- račun dobiti i gubitka/izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti,
- izvještaj o novčanom toku,
- izvještaj o promjenama kapitala,
- bilješke uz financijske izvještaje.

Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja uključuju:

- horizontalnu analizu,
- vertikalnu analizu,
- analizu putem pokazatelja.

Teorijski dio završnog rada upotpunio je praktični dio koji se temeljio na analizi financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Medika d.d. kao podloga ocjeni poslovanja poduzeća. Period koji se razmatrao uključivao je vremenski raspon od 2014. do 2016. godine. Na temelju podataka sadržanih u financijskim izvještajima provela se horizontalna i vertikalna analiza te analiza putem pokazatelja koja je uključivala koeficijente:

- likvidnosti,
- solventnosti,
- aktivnosti,
- profitabilnosti.

Na temelju provedene analize može se zaključiti da je poduzeće Medika d.d. u navedenom vremenskom periodu uspješno poslovalo, povećalo je neto dobit i vrijednost imovine, da je poslovanje relativno sigurno i uspješno.

LITERATURA

1. Bakran, D., Gulin, D. i Milčić, I. (2016). *Međunarodni standardi Hrvatskog izvještavanja - Hrvatski standardi financijskog izvještavanja*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
2. Belak, V. (2011). *Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja*. Zagreb: RRIF Plus.
3. Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, 63(7-8), str. 446-467.
4. Dražić-Lutilsky, I. i dr. (2010). *Računovodstvo*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
5. Grubišić, M. (2009). Insolventnost i likvidnost poduzetnika Hrvatske. *Računovodstvo i financije*, str. 207-210.
6. Izvješće revizora i konsolidirani financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2016. godine. (2017). Zagreb: Medika d.d.
- 7.. Izvješće revizora i konsolidirani financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. godine. (2016). Zagreb: Medika d.d.
8. Mamić Sačer, I. i Žager, L. (2014). Analiza financijskih izvještaja u funkciji ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća. *Računovodstvo i financije*, str. 107-113.
9. Meigs, R. F. & Meigs, W. B. (1999). *Računovodstvo: temelj poslovnog odlučivanja*. Zagreb: MATE.
10. Narodne novine (2015). Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja. Zagreb, Narodne novine d.d., br. 86.
11. Narodne novine (2009). Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Zagreb, Narodne novine d.d., br. 136.
12. Narodne novine (2015). Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja. Zagreb, Narodne novine d.d., br. 96.
13. Osmanagić Bedenik, N. (2002). Poslovna analiza temeljem godišnjih financijskih izvješća. *Računovodstvo, revizija i financije*, br. 3, str. 62-70.
14. Osmanagić Bedenik, N. (2010). Analiza poslovanja na temelju godišnjih financijskih izvještaja (II dio). *Računovodstvo, revizija i financije*, br. 4, str. 56-60.
15. Puškarević, S. (2016). Nužnost savremenog definiranja računovodstva. *Tranzicija: časopis za ekonomiju i politiku tranzicije*, 17(36), pp. 41-65.

16. Ramljak, B., Rogošić, A. & Perica, I. (2017). Etično ponašanje profesionalnih računovođa. *Oeconomica Jadertina*, 6(2), pp. 21-33.
17. Šimić, A. & Medak, I. (2013). *Računovodstvo 2*. Zagreb: MATE.
18. Volarević, H. & Varović, M. (2013). *Računovodstvo 1*. Zagreb: MATE.
19. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S. & Žager, L. (2008). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.
20. Žager, K. & Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: MASMEDIA.
21. Žager, L. (2007). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. *Računovodstvo i financije*, str. 73-80.
22. Žager, L i Sever, S. (2009). Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja. *Računovodstvo i financije*, br. 3, str. 44-51.
- Žager, L. i Mamić Sačer, I. (2015). Analiza financijskih izvještaja u funkciji ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća. *Računovodstvo i financije*, br. 1, str. 28-33.
- Žager, L., Sever Mališ, S. i Mamić Sačer, I. (2016). Analiza financijskih izvještaja kao podloga za ocjenu kvalitete poslovanja. *Računovodstvo i financije*, br. 1., str. 101-111.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Način računanja pokazatelja likvidnosti.....	22
Tablica 2. Način izračuna pokazatelja zaduženosti.....	23
Tablica 3. Način izračuna pokazatelja aktivnosti.....	23
Tablica 4. Način izračuna pokazatelja ekonomičnosti	24
Tablica 5. Način izračuna pokazatelja profitabilnosti	25
Tablica 6. Način izračuna pokazatelja investiranja	25
Tablica 7. Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju u periodu 2014. - 2016. .	27
Tablica 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Medike d.d. u periodu 2014. - 2016.	30
Tablica 9. Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju Medike d.d. u periodu 2014. - 2016.....	32
Tablica 10. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Medike d.d. za period 2014. - 2016. ..	34
Tablica 11. Analiza prema pokazateljima likvidnosti	35
Tablica 12. Analiza prema pokazateljima zaduženosti	36

Tablica 13. Analiza prema pokazateljima aktivnosti	37
Tablica 14. Analiza putem pokazatelja ekonomičnosti.....	37
Tablica 15. Analiza putem pokazatelja profitabilnosti.....	38
Tablica 16. Analiza putem pokazatelja investiranja.....	39

POPIS SLIKA

Slika 1. Oblici dugotrajne i kratkotrajne imovine.....	13
Slika 2. Klasifikacija prihoda.....	14
Slika 3. Podjela rashoda	15

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Kretanje glavnih stavki aktive Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.....	29
Grafikon 2. Kretanje glavnih stavki pasive Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.....	29
Grafikon 3. Kretanje ukupnih prihoda, rashoda i dobiti Medike d.d. u periodu 2014. – 2016.	31

SAŽETAK

Poduzeća svake godine sastavljaju godišnje financijske izvještaje i moraju ih javno objaviti kako bi bili dostupni zainteresiranim korisnicima. U tim se financijskim izvještajima mogu pronaći i podaci o financijskom poslovanju, a upravo su ti podaci korisni za procjenu racionalnog upravljanja troškovima i efikasnosti poslovanja poduzeća. Cilj ovog rada bio je prikazati temeljne instrumente i postupke analize financijskih izvještaja te uz pomoć njih na konkretnom praktičnom primjeru ocijeniti poslovanje poduzeća. Provedena analiza ukazala je na uspješno poslovanje poduzeća Medika d.d., povećanje vrijednosti imovine, zadovoljavajuću ekonomičnost te likvidnost. Takvi se trendovi očekuju i ubuduće.

Ključne riječi: financijski izvještaji, analiza financijskih izvještaja, analiza prema pokazateljima

SUMMARY

Enterprises each year compile annual financial statement and publish the publicly to make it available to interested users. Financial information found in financial statements are useful for estimating rational cost managing and business efficiency. The purpose of this paper was to present the underlying instrument and procedures of the financial statements analysis and to help them evaluate the business of a company in a concrete practical example. The analysis showed the successful business of Medika d.d., the increase of asset value, satisfactory economy and liquidity. Such trends are expected in the future as well.

Keywords: financial statements, analysis of financial statements, indicators of business efficiency